

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

« 03 » * 09 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.3. ВВП ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ

Напрямок підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»;

6.020205 «Образотворче мистецтво»

Педагогічний інститут

Київ – 2015 рік

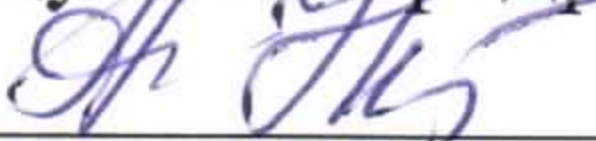
Педагогічна творчість: робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»; 6.020205 «Образотворче мистецтво»] / В. І. Дем'яненко, – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015.

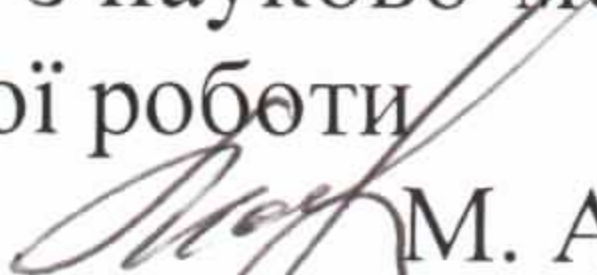
Розробник:

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від «02» вересня 2015 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології
 Г. І. Іванюк

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи
 М. А. Машовець

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0202 «Мистецтво»	За вибором вищого навчального закладу	
	Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво» 6.020204 «Музичне мистецтво»		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): бакалавр музичного мистецтва; бакалавр образотворчого мистецтва	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 108 год.		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	
		Семінарські	
		12 год.	
		Самостійна робота	
		40 год.	
		Модульний контроль	
4 год.			
Семестровий контроль			
36 год.			
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Педагогічна творчість»: узагальнення і синтез психолого-педагогічних знань, професійних практичних умінь і навичок студентів задля формування здатності та готовності до оптимального і творчого використання їх у майбутній професійно-педагогічній діяльності на основі теоретичного осмислення суті педагогічного процесу як цілісної системи і чітко вираженої гуманістичної спрямованості.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування системи знань щодо сутності творчої діяльності, її психофізіологічних основ, специфіки педагогічної творчості;
- розкриття основних рис творчої особистості, оволодіння методами оцінювання рівнів творчих можливостей учня та учнівських колективів;
- оволодіння технологією планування творчої навчальної діяльності учнів;
- оволодіння педагогічною технікою, культурою педагогічного спілкування.
- засвоєння методів дослідження педагогічної творчості та перспектив її розвитку як науки;
- ознайомлення зі структурою творчого педагогічного процесу та психолого-педагогічними умовами формування творчої особистості (педагога і учня);
- розвиток професійно-педагогічної компетентності майбутніх педагогів з означеної проблеми;
- розвиток педагогічних здібностей як основи для педагогічної творчості;
- вдосконалення компонентів внутрішньої і зовнішньої педагогічної техніки та готовність до її застосування;
- формування знань про основні напрямки, зміст, методи виховання, самоудосконалення, самовиховання творчих здібностей особистості.

За результатами вивчення курсу дисципліни буде сформована професійно-педагогічна компетентність – готовність до практичного використання знань, набутих у процесі вивчення дисципліни в конкретних умовах діяльності, а саме:

- здатність до аналізу та оцінювання педагогічної діяльності та її суб'єктів;
- володіння механізмами формування і розвитку творчої особистості учня в умовах освітнього процесу ЗФШ та позашкільних навчально-виховних закладах;
- планування й організація індивідуальної та колективної творчої діяльності учнів;
- добір оптимальних методик творчого розвитку учнів на заняттях мистецького циклу та в позаурочній виховній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІКА ТВОРЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Тема 1. Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості

Історія розвитку педагогіки творчості. Сутність поняття «педагогіка творчості». Закони і принципи педагогіки творчості. Поняття про педагогічну творчість. Базові поняття педагогічної творчості (творчість, творча діяльність, педагогічна творчість), їх характеристика. Специфічні риси та принципи педагогічної творчості.

Тема 2. Модель творчої особистості

Поняття про творчу особистість. Творчі якості особистості. Творча активність особистості. Сутність понять креативність, здібності, обдарованість, талант. Типи творчої особистості, їх класифікація. Стадії творчого розвитку особистості. Структура творчої особистості.

Тема 3. Педагогічна творчість і професійно-педагогічна майстерність

Педагогічна творчість і педагогічна майстерність вчителя. Елементи педагогічної майстерності, їх характеристика. Структура естетичних основ педагогічної майстерності вчителя хореографії. Критерії майстерності педагога та рівні педагогічної майстерності. Педагогічна ситуація і педагогічна задача. Етапи розв'язання педагогічної задачі.

Тема 4. Педагогічна техніка як основа педагогічної творчості вчителя

Поняття «педагогічна техніка» в історичному розвитку. Сутність понять «техніка», «педагогічна техніка», «психонімічна техніка». Складники педагогічної техніки. Внутрішня техніка педагога. Способи керування психічним станом через вплив на емоційну, інтелектуальну та вольову сферу. Зовнішня техніка педагога, її елементи. Невербальна комунікація, характеристика її складників, особливості реалізації в освітньому процесі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ТА ВЧИТЕЛІВ

Тема 5. Технології організації навчального процесу, спрямованого на творчий розвиток учнів

Стандартна і творча навчальна діяльність. Структура творчої навчальної діяльності учнів. Вимоги до проектування технології викладання навчального матеріалу й організації творчої навчальної діяльності. Методи та прийоми стимулювання творчої активності учнів.

Навчальні та навчально-творчі задачі. Умови творчого розвитку учнів та ефективності застосування методів та прийомів стимулювання творчої активності учнів.

Тема 6. Технології розвитку педагогічної творчості вчителя

Творчий педагог, його характеристика. Творчі рівні вчителів в творчій педагогічній діяльності. Шляхи розвитку творчих можливостей і професійно-творчої активності майбутніх педагогів. Педагогічні умови ефективного розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів мистецьких дисциплін. Психолого-педагогічні умови творчої педагогічної діяльності.

Тема 7. Творчість вчителя у реалізації педагогічного спілкування

Педагогічне спілкування, його особливості, функції. Професіональне і непрофесіональне спілкування вихователя. Усвідомлені та неусвідомлені впливи вихователя. Суб'єкт-суб'єктний характер педагогічного спілкування, його головні ознаки. Функціонально-рольове або особистісно орієнтоване спілкування. Структура педагогічного спілкування. Стилi ставлення педагога до вихованців та стилі педагогічного спілкування. Бар'єри спілкування. Творчість вчителя у моделюванні педагогічної комунікації.

Тема 8. Психолого-педагогічні умови творчої взаємодії в педагогічному спілкуванні

Спілкування як найвищий сенс педагогічної діяльності. Комунікативність, її сутність, характеристика основних компонентів. Способи комунікативного впливу. Творчість у застосуванні вчителем переконань і навіювань у професійній діяльності. Соціальна перцепція, її сутність. Механізми взаєморозуміння та ефекти перцепції. Стратегії творчої взаємодії у спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента педагогічної взаємодії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекція		семінари	індивідуальна робота	самостійна робота	МКР	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІКА ТВОРЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ						
Змістовий модуль I.						
Тема 1. Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості		2	2		5	
Тема 2. Модель творчої особистості		2	-		5	
Тема 3. Педагогічна творчість і професійно-педагогічна майстерність		2	2		5	
Тема 4. Педагогічна техніка як основа педагогічної творчості вчителя		2	2		5	
Модульний контроль						2
Разом за змістовим модулем 1	36	8	6	-	20	2
Змістовий модуль II. ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ТА ВЧИТЕЛІВ						
Тема 5. Технології організації навчального процесу, спрямованого на творчий розвиток учнів		2	-		5	
Тема 6. Технології розвитку педагогічної творчості вчителя		2	2		5	
Тема 7. Творчість вчителя у реалізації педагогічного спілкування		2	2		5	
Тема 8. Психолого-педагогічні умови творчої взаємодії в педагогічному спілкуванні		2	2		5	
Модульний контроль						2
Разом за змістовим модулем 2	36	8	6	-	20	2
1	2	3	4	5	6	7

Усього годин	72	16	12	-	40	4
Модуль 2						
Іспит	36					
Усього годин	108					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет і сутність педагогіки творчості.	2
2.	Зміст та специфіка професійно-творчої діяльності вчителя мистецтва.	2
3.	Формування та розвиток творчої особистості учня засобами мистецтва.	2
4.	Організація творчої діяльності учнів на уроках мистецтва та в позаурочній виховній діяльності.	2
5.	Управління творчим розвитком вчителя як основа розвитку творчого потенціалу учнів.	2
6.	Творчі освітні технології у професійно-творчій діяльності учителя мистецтва. Технології творчості вчителів-новаторів.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості 1. Скласти глосарій основних понять теми. 2. Здійснити уявний історичний екскурс у педагогіку творчості. З ким із видатних творчих особистостей педагогів минулого Вам хотілося б зустрітися? Підготувати коло запитань щодо проблеми творчості для обговорення з ними (до 10 запитань).	5	10
2.	Модель творчої особистості 1. Підготувати текст самопрезентації себе та своєї майбутньої професії (міні-твір, римовані рядки для різної аудиторії: однокурсників, школярів-старшокласників, їхніх батьків).	5	10

	2. Розкрити механізми прояву креативності, її функції. З'ясувати, які з особистісних корелятивів креативності людини (активна життєва позиція, оптимізм, розвиток естетичних почуттів, прагнення до процесу творчості, відкриттів, до духовного зростання, до самопізнання, самовираження, працьовитість, толерантність, критичність, далекоглядність, почуття гумору, гнучкість та ін.), на Вашу думку, притаманні Вам?		
3.	Педагогічна творчість і професійно-педагогічна майстерність 1. Скласти загадки або кросворд (ребус, сканворд, тощо), які б охоплювали основні терміни теми.	3	10
4.	Педагогічна техніка як основа педагогічної творчості вихователя 1. На основі аналізу зовнішнього вигляду героїв портретів В. О. Серова («Дівчинка з персиками», «Портрет Мікі Морозова», «Діти», «Сестри Боткіни», «Ляля») скласти уявлення про внутрішній стан дітей, що зображені на портреті, занотувавши їх (5-6).	6	10
5.	Технології організації навчального процесу, спрямованого на творчий розвиток учнів 1. Описати досвід вчителя щодо розвитку креативності, творчого мислення та інтелекту учнів на уроках мистецького циклу. 2. Підготувати скарбничку творчих розвивальних ігор для естетичного виховання учнів початкової школи.	6	10
6.	Технології розвитку педагогічної творчості вчителя 1. Створити скарбничку влучних висловів, поетичних рядків, які б емоційно підтримували в складних життєвих ситуаціях (до 10). 2. Познайомитись із досвідом роботи педагога-новатора Волкова І. П., вчителя малювання та співів м. Реутово Московської області, щодо гнучкої та багатоваріантної побудови процесу навчання творчості. Розробити	5	10

	індивідуальний план впровадження перспективного досвіду.		
7.	Творчість вчителя у реалізації педагогічного спілкування 1. Розробити пам'ятку основних заповідей педагогу-початківцю під девізом «Геній спілкування» (за В. Л. Леві) та виокремити ті, що найістотніше відображають гуманістичний стиль спілкування. 2. Виписати із праць В. А. Кан-Калика, І.А. Зязюна рекомендації авторів щодо вдосконалення техніки педагогічного спілкування.	5	10
8.	Психолого-педагогічні умови творчої взаємодії в педагогічному спілкуванні 1. Підготувати тезисний конспект-порадник за книгою Д. Карнеги «Как завоевать друзей и оказывать влияние на людей». 2. Скориставшись прийомами, що сприяють розвитку творчої уяви, придумати казку, яка допоможе учням уявити тему (наприклад, казка «День народження Грації», де дійовими особами мають стати: Пластика, Акробатика, Брейк, Джамп-стайл, Вальс, Полька, Галоп ..., що завітали в гості з далекої країни Танців чи Хореографії з подарунками і цікавими історіями.	5	10
	Разом	40	80

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація, використання комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація);
- практичні: вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом

викладача; самостійна робота студентів: з науковими джерелами, виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальна дискусія, пізнавальна гра, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності: роз'яснення значимості учіння, пред'явлення навчальних вимог, заохочення й осудження в учінні.

8. Методи контролю

Метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю, метод програмованого контролю, метод самоконтролю, модульні контрольні роботи.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Макс. кільк. балів	Екз.	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II						
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	8	40	100
	1	1	1	1	1	1	1	1			
Семінарські заняття	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	66			
Самостійна робота	10	10	10	10	10	10	10	80			
МКР	25				25				50		
ВСЬОГО – 204 б. РК – 3,4											

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою Університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань	69 – 74	задовільно

Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічна творчість»

Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 40 год., підготовка до іспиту – 36 год., екзамен.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	Педагогічні технології творчого розвитку учнів та вчителів							
Кількість балів за модуль	102 бали							
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Педагогічна творчість як предмет педагогіки (1 бал)	Модель творчої особистості (1 бал)	Педагогічна творчість і професійно-педагогічна майстерність (1 бал)	Педагогічна техніка як основа педагогічної творчості вчителя (1 бал)	Технології організації навчального процесу, спрямованого на творчий розвиток учнів (1 бал)	Технології розвитку педагогічної творчості вчителя (1 бал)	Творчість вчителя у реалізації педагогічного спілкування (1 бал)	Психолого-педагогічні умови творчої взаємодії в педагогічному спілкуванні (1 бал)
Теми семінарських занять	Предмет і сутність педагогіки творчості. (10 + 1бал)	Зміст та специфіка професійно-творчої діяльності вчителя мистецтва. (10 + 1 бал)	Педагогічна творчість і професійно-педагогічна майстерність (1 бал)	Формування та розвиток творчої особистості учня засобами мистецтва. (10 + 1 бал)	Організація творчої діяльності учнів на уроках мистецтва та в позаурочній виховній діяльності. (10 + 1 бал)	Управління творчим розвитком вчителя як основа розвитку творчого потенціалу учнів. (10 + 1 бал)	Творчі освітні технології у професійно-творчій діяльності учителя мистецтва. (10 + 1 бал)	Творчі освітні технології у професійно-творчій діяльності учителя мистецтва. (10 + 1 бал)
Самостійна робота	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)							

Всього: 204 бали К = 204 : 60 = 3,4

	(умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	балів	
Е	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34 балів	

10. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

11. Рекомендована література

Базова

1. Педагогічна майстерність : Підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ex.ua/5074950> *
2. Педагогічна майстерність : Хрестоматія : Навч. посіб. / Упоряд. І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища шк., 2006. – 606 с. : іл.*
3. Пихтіна Н. П. Педагогічна творчість : навч. посіб. / Н. П. Пихтіна; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 175 с. : табл. **
4. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : Підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=0CDQQFjAE&url=http%3A%2F%2Fwww.mindmeister.com%2Fgeneric_files%2Fget_file%2F3514748%3Ffiletype%3Dattachment_file&ei=VNsSVPeuLsr8ywO9voDICw&usg=AFQjCNFP6v9ZAPyOnc15UU-

Допоміжна

1. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : Вид. центр «Академія», 2006. – 256 с.**
2. Гиппенрейтер Ю. Б. Общаться с ребенком. Как? / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : АСТ, 2008. – 138 с.**
3. Іванюк Г. І. Модель учителя у теоретико-практичній спадщині В. Сухомлинського / Г. І. Іванюк // Педагогічні науки (збірник наукових праць) «Василь Сухомлинський і сучасність : особистість у навколишньому середовищі»: Науковий вісник Миколаївського державного університету. – Випуск 8. – Миколаїв : МДУ, 2004. – С. 241-245.***
4. Кан-Калик В. А. Педагогическое творчество / В. А. Кан-Калик, Н. Д. Никандров. – М. : Педагогика, 1999.– 144 с.**
5. Кульчицкая Е. И. Сирень одаренности в саду творчества / Е. И. Кульчицкая, В. А. Моляко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – 316 с.**
6. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. / Н. П. Пихтіна. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 316 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/osn_ped_tehn_Pihtina.pdf
7. Станіславський К. С. Робота актора над собою / К. С. Станіславський; За ред. Ф. Гаєвської, перекл. Т. Ольховського. – К. : Мистецтво, 1953. – 672 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lib.ru/CULTURE/STANISLAWSKIJ/akter.txt> **
8. Філоненко М. Психологія спілкування: Навчальний посібник / М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.lib.nau.edu.ua/booksfornau/2008/Psiholog_spilk-Filonenko.pdf **

* – бібліотека Педагогічного інституту

** – бібліотека кафедри педагогіки та психології

*** – Інституційний репозиторій Київського університету імені Бориса Грінченка